

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 10. marraskuuta 2021
(OR. en)

13196/1/21
REV 1

COH 59

ILMOITUS

Lähettäjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Koheesiopolitiikan ohjelmien vaikutus elpymiseen, kilpailukykyiseen kestävyYTEEN, vihreään ja digitaaliseen siirtymään, selviytymis- ja palautumiskykyyn sekä taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen – tulevien vuosien haasteet ja mahdollisuudet = Periaatekeskustelu

---

Koheesiopolitiikasta vastaavia ministereitä pyydetään antamaan koheesiopolitiikkaa käsittelevässä yleisten asioiden neuvoston kokouksessa 18. marraskuuta tämän ilmoituksen liitteessä olevan puheenjohtajavaltion asiakirjan pohjalta lisää poliittista ohjausta siitä, miten koheesiopolitiikan ohjelmilla tuetaan elpymistä, kilpailukykyistä kestävyyttä, vihreää ja digitaalista siirtymää, selviytymis- ja palautumiskykyä sekä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta, jotka ovat tulevien vuosien haasteita ja mahdollisuuksia.

Tausta-asiakirja – yleisten asioiden neuvosto (koheesio) 18.11.2021

Koheesiopolitiikan ohjelmien vaikutus elpymiseen, kilpailukykyiseen kestävyYTEEN, vihreään ja digitaaliseen siirtymään, selviytymis- ja palautumiskykyyn sekä taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen

Haasteet

EU:n sisäiset alueelliset erot ovat kaventuneet viime vuosikymmeninä, kun BKT-tasot ovat lähentyneet huomattavasti. Vuoden 2008 talous- ja rahoituskriisin vuoksi edistyminen on kuitenkin ollut epätasaista, minkä lisäksi covid-19-kriisi on aiheuttanut uusia häiriöitä. Vaikka lähentyminen on jatkunut vahvana itäisissä jäsenvaltioissa, monet eteläisen EU:n keskitulotason alueista ja jotkin luoteisten jäsenvaltioiden alueista ovat sen sijaan jääneet jälkeen EU:n tasosta, mikä osoittaa, ettei edistys ole välttämättä pysyvää.

Koheesiopolitiikalla on autettu merkittävästi kaventamaan useita alueiden välisiä eroja. Komission yksiköt arvioivat, että vuosien 2014–2020 koheesiopolitiikan ohjelmilla on ollut merkittävä vaikutus henkeä kohti laskettuun BKT:hen erityisesti vähemmän kehittyneillä alueilla, joilla BKT:n odotetaan kasvavan vielä 2,6 prosenttia. Ennusteiden mukaan rikkaimpien ja köyhimpien alueiden (joista kummatkin edustavat 10:tä prosenttia EU:n väestöstä) välinen kuilu supistuu 3,5 prosenttia.

EU:n alueellisen yhteenkuuluvuuden näkökulmasta covid-19-pandemia on aiheuttanut useita ennennäkemättömiä haasteita. Vaikka pandemian vaikutuksia EU:n alueisiin on vielä liian aikaista määrittää tarkkaan, alustavat arviot viittaavat siihen, että pandemia vaikuttaa eniten EU:n eteläisiin alueisiin ja erityisesti niihin, joiden osuus tukku- ja vähittäiskaupassa sekä kuljetus- ja majoitusallalla syntyvästä lisäarvosta on suuri.

Jo ennen covid-19-kriisiä EU:n talouteen kohdistui useita pitkän aikavälin rakenteellisia haasteita. Joistakin niistä tulee yhä kriittisempiä lähivuosina. Erityisesti yhteiskunnan nopea ikääntyminen vähentää työvoiman tarjontaa ja heikentää siten EU:n kasvupotentiaalia. Tuottavuuden heikko kasvu jarruttaa edelleen kasvua, ja EU jää Kiinasta ja Yhdysvalloista jälkeen digitalisaatiossa. Myös heikommin koulutettu työvoima jarruttaa talouskasvua ja vaikeuttaa tuottavuuden lisäämistä. Lisäksi ilmastosiirtymä, jonka vaikutukset kohdistuvat epätasaisesti eri alueille, aiheuttaa merkittäviä sosiaalisia ja taloudellisia kustannuksia.

Tietyt EU:n alueet ovat toisia haavoittuvampia näiden haasteiden edessä, minkä lisäksi niillä on huonommat valmiudet vastata niihin. Tämä voi kasvattaa eroja tulevana vuosina. Jatkuva väestökato koskee erityisesti EU:n itäisiä ja joitakin sen eteläisiä alueita. Siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen vaikuttaa alueisiin, jotka ovat erittäin riippuvaisia kaivos- ja louhintatoiminnasta sekä hiili- ja energiaintensiivisestä teollisuudesta. Tämä problematiikka on oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin taustalla. Hiilen ja energian hinnannousun odotetaan vaikuttavan myös kaikkein syrjäisimpiin alueisiin, sillä se lisää niiden sisämarkkinayhteyksistä aiheutuvia kustannuksia.

Maaseutualueet ovat yleisesti ottaen erityisen haavoittuvia. Niiden väestö on jo keskimääräistä vanhempaa kuin esikaupunkialueilla ja kaupungeissa. Tämä demografinen suuntaus yhdessä puutteellisten yhteyksien ja infrastruktuurin, tuottavuushaasteiden sekä julkisten palvelujen, kuten koulutuksen ja hoitopalvelujen, heikon saatavuuden kanssa voivat vähentää maaseutualueiden houkuttelevuutta asuin- ja työskentelypaikkana.

Näin ollen on ratkaisevan tärkeää vahvistaa EU:n alueiden talouksien kestävyyttä ja parantaa niiden kykyä reagoida epäsymmetrisiin häiriöihin. Pandemian myötä on korostunut se, että muutamasta teollisuuden- tai palvelualasta vahvasti riippuvaiset alueet ovat erityisen haavoittuvia. Alueellista taloudellista toimintaa on monipuolistettava edelleen älykkään erikoistumisen strategioiden, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen tehtävien investointien sekä tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavan talouskasvun vetureiden jatkuvan tukemisen avulla.

Mahdollisuudet

Jotta tähän ennennäkemättömään haasteiden yhdistelmään voitaisiin vastata tulevina vuosina, lainsäätäjät sopivat laajasta rahoitustuesta, joka muodostuu Next Generation EU -välineen varoista ja kauden 2021–2027 kattavasta monivuotisesta rahoituskehiksestä. Yhdistämällä käytettävissä olevat täydentävät välineet ja tehokkaat koordinoitimekanismit jäsenvaltiot voivat maksimoida hyödyt, joita saadaan kauden 2014–2020 jäljellä olevasta koheesiorahoituksesta, REACT-EU-aloitteesta, elpymis- ja palautumistukivälineestä ja uusista kauden 2021–2027 koheesipolitiikan määrärahoista, myös oikeudenmukaisen siirtymän rahaston rahoituksesta. Tämän välineyhdistelmän avulla jäsenvaltiot voivat tehdä talouksistaan ja yhteiskunnistaan kestävämpiä ja tulevaisuuteen paremmin varautuneita ja edistää samalla vihreää ja digitaalista siirtymää.

Koko EU:n vahvistaminen ja kestävyiden parantaminen onnistuu kuitenkin vain siten, ettei yhtäkään ihmistä tai aluetta jätetä jälkeen. Ilman tätä sisäänrakennettua solidaarisuustakuuta vaarana on, että kasvu tapahtuu epätasapainoisesti ja kestävästi ja luottamus demokratiaan, eurooppalaisiin arvoihin ja koko Euroopan yhdentymishankkeeseen heikkenee.

Tästä syystä on ratkaisevan tärkeää puuttua niiden alueiden tilanteeseen, joilla globalisaatio ja teknologinen muutos ovat saattaneet johtaa teollisuuden alasajoon, ympäristön pilaantumiseen ja matalan osaamistason loukkuun. Samoin on tärkeää vahvistaa pienempien kaupunkien roolia, jotta ne voivat toimia läheisiä maaseutualueita tukevana alueellisina keskuksina, tarjota pääsyn useisiin julkisiin ja yksityisiin palveluihin sekä luoda uusia talousnäkyviä vähemmän kehittyneillä ja syrjäisillä alueilla. Tässä yhteydessä on myös hyödynnettävä maaseutualueiden luontaisia resursseja, erityisesti uusiutuvaan energiaan, biotalouteen, kestäväan elintarviketuotantoon ja -jalostukseen sekä matkailuun perustuvaa potentiaalia. Parhaat tavat vastata edellä mainittuihin haasteisiin tehokkaasti liittyvät yhteyksien parantamiseen, taloudellisen toiminnan laajempaan monipuolistamiseen sekä ympäristö- ja ilmasto- ja sosiaalisen palautumiskyvyn parantamiseen samalla, kun lisätään paikallisyhteisöjen vaikutusmahdollisuuksia.

Koheesiopolitiikan hallinnointimallin kulmakivenä on aina ollut sellaisten paikkalähtöisten toimintapolitiikkojen tukeminen, joiden perustana ovat räätälöidyt aluekehitysstrategiat ja toimivat kumppanuusmekanismit. Tämä edellyttää kuitenkin tehokkaita koordinoituneita mekanismeja suhteessa muihin sellaisiin EU:n välineisiin, erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineeseen, joilla on eri tavoitteita ja eri toteutustapoja.

Kysymyksiä keskustelua varten

- Miten koheesiopolitiikka voidaan yhdistää muihin EU:n välineisiin siten, että vähennetään kehityseroja ja parannetaan selviytymis- ja palautumiskykyä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä?
  - Miten vastataan asianmukaisesti eri alueiden erilaisiin tarpeisiin ja tuodaan EU-varojen käyttö lähemmäs edunsaajia ja kansalaisia?
-